

**Nyckel till arterna i släktet grimmior
Grimmia och till gubbmossa *Coscinodon cribrosus***

- 1. Blad slaka, konkava och mycket trubbiga. I bäckar och på översilade klippor i fjällen..... *G. mollis* vattengrimmia
- Blad styva och tillspetsade 2

Key to the species of *Grimmia* and *Coscinodon*

- 1. Leaves soft, concave, pronouncedly blunt. Grows in brooks and on flushed alpine rocks..... *G. mollis*
- Leaves rigid, pointed..... 2

ARTDATABANKEN

Denna nyckel är publicerad digitalt i [Artfakta](#) och togs fram år 2006 för bokverket Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Nyckelns urval av arter avspeglar systematik och svensk förekomst vid denna tidpunkt. Gruppen kan idag omfatta fler eller färre svenska arter och arternas namn kan också ha ändrats.

Så här använder du nyckeln: Gå vidare till nästa nyckelsteg genom att klicka på siffran. Genom att klicka på ett namn kommer du till en sida i Artfakta där arten/gruppen presenteras.

Källa: Hallingbäck, T., Lönnell, N., Weibull, H., Hedenäs, L. & von Knorring, P. (2006). *Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Bladmossor: Sköldmossor–blåmossor. Bryophyta: Buxbaumia–Leucobryum.* (AJ 6–23). Uppsala: ArtDatabanken, SLU.

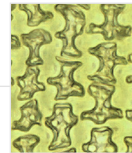
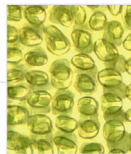
- 2. Alla blad utan hårudd. Yttersta bladspetsen relativt trubbig..... 3
- Blad med eller utan hårudd. Yttersta bladspetsen nästan alltid med en vass udd (vissa blad hos *G. anodon* och *G. plagiopodia* kan sakna udd)..... 5

- 2. Hyaline point always lacking. Apex relatively blunt 3
- Hyaline point present or absent. Apex nearly always with a sharp point (sometimes lacking in individual leaves of *G. anodon* and *G. plagiopoda*)..... 5

- 3. Nerv kraftig och med 2–4 åsar på undersidan (går att se som strimmor på nerven med en handlupp)... *G. ramondii* vINGGRIMMIA
- Nerv utan åsar på undersidan..... 4

- 3. Nerve stout, with 2–4 lamellae on abaxial side (visible as streaks through a magnifying glass)..... *G. ramondii*
- No lamellae on abaxial side of nerve 4

- 4. Blad konkava utan köl. Bladceller i mitten av bladet mer eller mindre rundade, utan vågiga kanter ..... G. unicolor
trubbgrimmia
- Blad med tydlig köl. Bladceller i mitten av bladet långsmala och med vågiga kanter ..... G. atrata
koppargrimmia

- 4. Leaves concave, not keeled. Laminal cells in mid-leaf portion more or less rounded, esinuose ..... G. unicolor
Dingy Grimmia
- Leaves distinctly keeled. Mid-leaf laminal cells elongate, sinuose ..... G. atrata
Copper Grimmia

5. Blad konkava utan köl. Bladkanter aldrig tillbakaböjda	6
– Blad med tydlig köl. Bladkanter ofta tillbakaböjda, men ibland bara på ena sidan	10

5. Leaves concave, without keel. Margin not recurved	6
– Leaves distinctly keeled. Margin recurved, though sometimes only on one side	10

6. Blad ovala. Blad nedtill på skottet utan eller med kort uddlik spets. Bladskiva 1 cellager tjock. Kapsel asymmetrisk med ett mycket kort krökt skaft. Samkönad, oftast med kapslar..... 7
- Blad triangulära till ovala. Blad nedtill på skottet vasspetsade. Bladskiva 2–3 cellager tjock i övre delen. Kapsel symmetrisk med rakt och kraftigt skaft. Skildkönad, kapslar sällsynta utom hos *G. ovalis* 8

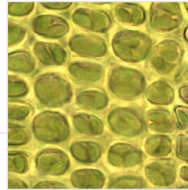

6. Leaves ovate. Lower leaves blunt or apiculate. Lamina unistratose. Seta very short and curved. Monoicous, capsules usually present..... 7
- Leaves triangular to ovate. Apex of lower leaves acute. Lamina 2–3-stratose above. Capsule symmetrical, seta short and stout. Dioicous, capsules rare (except in *G. ovalis*)..... 8

- 7. Kapsel utan peristomtänder.
Hårudd oftast lång på de
översta bladen .....G. anodon
skedgrimmia
- Kapsel med peristomtänder.
Hårudd relativt kort även
på de översta bladen ..... G. plagiopodia
fågelgrimmia

- 7. Peristome lacking (capsule
gymnostomous). Hyaline point
typically long in uppermost
leaves .....G. anodon
Toothless Grimmia
- Peristome present. Hyaline
point short also in uppermost
leaves .....G. plagiopodia

8. Storvuxen i relativt glea tuvor. Övre blad med tydlig men förhållandevis kort hårudd. Celler avlånga i bladets nederdel. Oftast på periodvis översilade klippor och block ..... G. ovalis hällgrimmia
- Liten till medelstor i mycket täta tuvor. Övre blad med mycket lång hårudd. Celler korta även i bladets nederdel. På torra eller extremt torra block och klippor utan översilning 9

8. Large species forming lax tufts. Hyaline point of upper leaves relatively short, but distinct. Basal laminal cells elongate. Typically found on flushed rocks and boulders. .... G. ovalis Flat-rock Grimmia
- Small to medium-sized species forming very dense tufts. Hyaline point of upper leaves conspicuously long. Laminal cells short also in basal part. Grows on dry to extremely dry cliffs and boulders that are never flushed 9

9. Fuktiga skott med upprätta blad.
Bladbasens kantceller kvadratiska
med jämntjocka cellväggar ..... G. laevigata
ullgrimmia
- Fuktiga skott med tillbakaböjda
blad. Bladbasens kantceller rek-
tangulära med tydligt förtjockade
tvärväggar ..... G. tergestina
alvargrimmia

9. Leaves erect when moist. Basal
marginal cells quadrate, their
walls of equal thickness ..... G. laevigata
Hoary Grimmia
- Leaves recurved when moist.
Basal marginal cells rectangular
with distinctly incrassate
transverse walls ..... G. tergestina

10. Groddkorn i spetsen på skottens översta blad (titta på flera skott).....	11
– Groddkorn saknas i spetsen på skottens översta blad.....	12

10. Gemmae present at apices of up- permost leaves (NB. Check more than one shoot!)	11
– Uppermost leaf apices without gemmae.....	12

11. Blad inte papillösa i tvärsnitt.

Vanlig, huvudsakligen sydlig art
på klippor och block i skog.

Tuvor relativt glesa ..... G. hartmanii
skogsgrimmia

– Blad tydligt papillösa i tvärsnitt.

Sällsynt art i fjällbjörkskog. Tuvor

relativt täta och kompakta ..... G. anomala
fjällskogsgrimmia

11. Leaves not papillose (cross-
section). Common, predominately
southern forest species growing
on rocks and boulders.

Tufts relatively lax ..... G. hartmanii
Hartman's Grimmia

– Leaves distinctly papillose. Rare
species found in alpine birch

forests. Tufts fairly dense ..... G. anomala

12. Kapselskaft rakt som fuktig
(*G. arenaria* och *G. elatior* har krökt
skaft). Kapsel slät som torr. Bladski-
va oftast 2 cellager tjock i övre delen 13
- Kapselskaft krökt som fuktig. Kap-
sel fårad eller strimmig som torr (*G.*
arenaria har slät kapsel). Bladskiva
1 cellager tjock i övre delen (utom
G. elatior som har 1–3 cellager
tjock bladskiva) 25

12. Seta straight when moist (except
in *G. arenaria* and *G. elatior*,
where it is arcuate). Capsule
smooth when dry. Lamina typical-
ly bistratose above 13
- Seta arcuate when moist. Capsule
striate or sulcate when dry (ex-
cept in *G. arenaria*, where it is
smooth). Lamina unistratose
above (1–3 stratose in *G. elatior*) 25

13. Storvuxen art i glesa tuvor. Nerv knölig på undersidan (syns bäst i tvärsnitt). Skildkönad, kapslar mycket sällsynta .....G. elatior
 stor grimmia
- Mindre arter i relativt täta tuvor.
 Nerv jämnt rundad och slät..... 14

13. Large species forming lax tufts.
 Nerve nodulose on abaxial side (cross-section)..... G. elatior
 Large Grimmia
- Smaller species forming relatively dense tufts. Nerve smooth, terete..... 14

14. Bladkant tillbakaböjd nedtill, åtminstone på ena sidan (aldrig inböjd)	15
– Bladkant plan eller inböjd, aldrig tillbakaböjd nedtill	17

14. Leaf margin recurved below, at least on one side (never incurved).....	15
– Margin plane or incurved, never recurved below.....	17

15. Skildkönad, kapslar sällsynta.
 Hårudd kort. Skott oftast med
 varmt brun färg .....G. elongata
 brungrimmia
- Samkönad, oftast med kapslar.
 Hårudd lång. Skott ofta
 mörkgröna 16

15. Dioicous, capsules rare. Hyaline
 point short. Shoots typically of a
 warm, brown colour ..... G. elongata
 Brown Grimmia
- Monoicous, capsules usually present.
 Hyaline point long. Shoots
 typically dark green 16

16. Medelstor, oftast >2 cm hög,
relativt glest tuvad. Kapselns lock
med ett långt spröt. Vanlig art
från låglandet till fjällen .....

G. longirostris
nordlig grimmia

– Liten, <2 cm hög, i täta platta tu-
vor. Kapselns lock med kort spröt.

Sällsynt fjällart .....

G. reflexidens
sippergrimmia

16. Medium-sized species forming
lax, and >2 cm high tufts. Lid of
capsule with a distinct, sharp-
pointed beak. Common species
ranging from the lowland
to the Scandes mountains .....

G. longirostris
North Grimmia

– Small species forming dense,
flattened, <2 cm high tufts.
Beak short and blunt. Rare
alpine species .....

G. reflexidens

17. Bladskiva med två kraftiga
längsgående veck ..... *Coscinodon cribrusus*
gubbmossa
- Bladskiva utan eller med
otydliga längsgående veck..... 18

17. Lamina with two prominent
longitudinal plicae ..... *Coscinodon cribrusus*
Sieve-tooth Moss
- Leaves not or obscurely
longitudinally plicate..... 18

18. Bladbasens kantceller tunnväggiga, långsmala och tydligt blekare än övriga celler..... 19
- Bladbasens kantceller med tvärväggar som är tydligt tjockare än övriga cellväggar 22

18. Basal laminal cells thin-walled, elongate, distinctly paler than other cells..... 19
- Transverse walls of basal laminal cells distinctly incrassate 22

19. Skildkönad, kapslar sällsynta.
 Hårudd kort. Skott oftast med
 varmt brun färg .....G. elongata
 brungrimmia
- Samkönad, kapslar vanliga.
 Hårudd lång. Skott ofta mörkgröna..... 20

19. Dioicous, capsules rare. Hyaline
 point short. Shoots typically of a
 warm, brown colour..... G. elongata
 Brown Grimmia
- Monoicous, capsules usually present.
 Hyaline point long. Shoots
 typically dark green 20

20. Kapsel med krökt skaft. Hårudd
vasstandad och alltid mycket lång.....G. arenaria
tandgrimmia
- Kapsel med rakt skaft. Hårudd slät
eller sparsamt tandad, kortare 21

20. Seta arcuate. Hyaline point
conspicuously long, spinulose-
denticulate ..... G. arenaria
- Seta straight. Hyaline point short-
er, smooth or sparsely denticulate..... 21

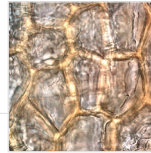
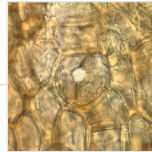
21. Kapsel utskjutande, på ett 1,5–2,5 mm långt skaft. Peristomtänder korta och hela .....G. donniana fjällgrimmia
- Kapsel innesluten i de övre bladen, på ett ca 0,5 mm långt skaft. Peristomtänder långa och perforerade ..... G. triformis kortskaftad fjällgrimmia

21. Capsule exerted. Seta 1.5–2.5 mm. Peristome teeth short, entire ..... G. donniana Donn's Grimmia
- Capsule immersed, seta c. 0.5 mm. Peristome teeth long, perforated ..... G. triformis

22. Bladskiva vågig av utbuktande celler (tvärsnitt).....	23
– Bladskiva slät, celler inte utbuktande (tvärsnitt).....	24

22. Surface of lamina crenulate (cross-section).....	23
– Lamina smooth.....	24

23. Samkönad, kapslar vanliga. Ovala kapslar med klyvöppningar nedtill. Kapselns ytceller långsmala och tunnväggiga..... G. reflexidens sippergrimmia
- Skildkönad, kapslar sällsynta. Kapslar spolförmiga och helt utan klyvöppningar. Kapselns ytceller oregelbundna och tjockväggiga .....G. alpestris blågrimmia

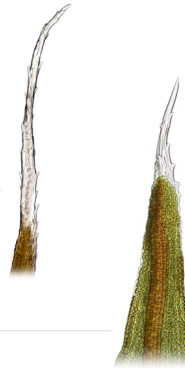
23. Monoicous, capsules common. Capsule ovoid, with stomata in basal part. Exothelial cells elongate and thin-walled ..... G. reflexidens
- Dioicous, capsules rare. Capsule fusiform, lacking stomata. Exothelial cells irregular, incrassate ..... G. alpestris Mountain Grimmia

24. Fjällart. Samkönad, kapslar vanliga.
Kapslar med klyvöppningar nedtill.
Lock med kort spröt. Bladskiva
upptill 1–2 cellager tjock ..... G. reflexidens
sippergrimmia
- Sydlig art. Skildkönad, kapslar säll-
synta. Kapslar helt utan klyvöpp-
ningar. Lock med tydligt vasst
spröt. Bladskiva upptill 2 cellager
tjock. Bladskiva slät, celler inte
utbuktande (tvärsnitt) ..... G. montana
solgrimmia

24. Alpine species. Monoicous,
capsules common. Capsule with
stomata in basal part. Lid with
a short and blunt beak. Lamina
1–2-stratose above ..... G. reflexidens
- Temperate species. Dioicous,
capsules rare, without stomata.
Beak distinct, sharp-pointed.
Lamina smooth, bistratose above
(cross-section)..... G. montana
Sun Grimmia

25. Hårudd vasstandad, alltid mycket lång. Kapsel slät som torr .....G. arenaria tandgrimmia
- Hårudd slät eller tandad, oftast relativt kort (undantag *G. pulvinata*). Kapsel fårad som torr 26

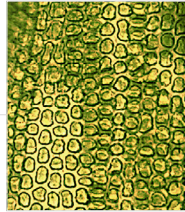

25. Hyaline point conspicuously long, spinulose-denticulate. Capsule smooth when dry ..... G. arenaria Sand Grimmia
- Hyaline point relatively short (except in *G. pulvinata*), smooth or denticulate. Capsule striate or sulcate when dry 26

26. Blad ovala eller smalt ovala, bredast strax nedom mitten. Hårudd mycket lång, tuvor "vitludna". Kapslar mycket vanliga. Vanlig art på kalkrika substrat i södra Sverige ..... *G. pulvinata* hågrimmia
- Blad smalare, bredast vid basen. Hårudd relativt kort..... 27

26. Leaves ovate to narrowly ovate, widest just below middle. Hyaline point conspicuously long, tufts hoary. Capsules very common. Common calcicolous species in southern Sweden ..... *G. pulvinata* Grey-cushioned Grimmia
- Leaves more narrow, widest at base. Hyaline point relatively short 27

27. Störvuxen art i glesa tuvor. Nerv knölig på undersidan (syns bäst i tvärsnitt). Bladskiva strimmig p.g.a. partier med 2–3 celler tjocka stråk .....G. elatior stor grimmia
- Mindre arter i relativt täta tuvor. Bladskiva 1 cellager tjock, utan strimmiga förtjockningar 28

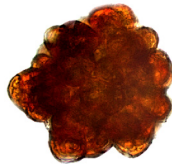

27. Large species forming lax tufts. Nerve nodulose on abaxial side (cross-section). Lamina striolate due to 2–3-stratose streaks..... G. elatior Large Grimmia
- Smaller species forming realitvely dense tufts. Lamina unistratose throughout, not striolate 28

28. Nerv knölig på undersidan (tvärsnitt)	29
– Nerv jämnt rundad och slät (tvärsnitt)	30

28. Nerve nodulose on abaxial side (cross-section).....	29
– Nerve smooth, terete.....	30

29. Groddkorn saknas i spetsen på skottets översta blad, däremot med skaftade, runda, släta, groddkorn på stammen. Vanlig art på exponerade klippor och block i södra Sverige. Kapslar vanliga, vid väta med kraftigt krökta skaft ..... G. muehlenbeckii
 blockgrimmia
- Groddkorn i spetsen på skottets översta blad (titta på flera skott). Vanlig art på beskuggade klippor och block i södra Sverige. Kapslar mycket sällsynta, på raka skaft ..... G. hartmanii
 skogsgrimmia

29. Stalked, sphaerical, smooth gemmae abundant along the stem. No gemmae at apices of uppermost leaves. Common species on exposed cliffs and boulders in southern Sweden. Capsules common. Seta arcuate when moist ..... G. muehlenbeckii
- Gemmae present at apices of uppermost leaves (NB. Check more than one shoot!) Common species on shaded cliffs and boulders in southern Sweden. Capsules very rare. Seta straight..... G. hartmanii
 Hartman's Grimmia

30. Bladceller relativt tunnväggiga.	
Sydliga eller sydvästliga arter	31
– Bladceller tjockväggiga. Arktiska eller alpina arter	32

30. Laminar cells relatively thin-walled.	
Southern or south-western species	31
– Laminar cells incrassate. Arctic or alpine species	32

31. Hårudd slät eller med små
trubbiga tänder. Skildkönad, sällan
med kapslar. Bladceller relativt
korta .....G. trichophylla
klippgrimmia
- Hårudd vasstandad. Samkönad,
oftast med kapslar. Bladceller
relativt långa..... G. decipiens
kustgrimmia

31. Hyaline point smooth or bluntly
denticulate. Dioicous, capsules
rare. Laminal cells relatively
short .....G. trichophylla
Hair-pointed Grimmia
- Hyaline point spinulose-den-
ticulate. Monoicous, capsules
common. Laminal cells relatively
long ..... G. decipiens
Great Grimmia

32. Täta tuvor. Blad oftast tydligt spiralvridna runt stammen. Växer oftast på relativt torra klippor..... 33
- Glesare tuvor. Blad inte spiralvridna..... 34

32. Tufts dense. Leaves usually distinctly spirally arranged. Typically found on relatively dry rocks..... 33
- Tufts more lax. Leaves not spirally arranged 34

33. Blad krusiga vid torka. Hårudd kort eller saknas. Groddkorn vanliga på nervens undersida nära stammen.....G. torquata
snurrgrimmia
- Blad inte krusiga vid torka.
Hårudd oftast lång.
Groddkorn saknas..... G. funalis
skruvgrimmia

33. Leaves crisped when dry. Hyaline point short or lacking. Gemmae common on abaxial side of nerve near the stem ..... G. torquata
Twisted Grimmia
- Leaves not crisped when dry.
Hyaline point typically long.
Gemmae lacking .....G. funalis
String Grimmia

34. Samkönad, oftast rikligt med kapslar. Blad relativt hastigt avsmalnande och mer eller mindre raka. Växer på åtminstone periodvis blöta klippor och block .....

G. fuscolutea
alpgrimmia

– Skildkönad, sällan med kapslar. Blad ofta mycket långsmala, jämnt avsmalnande och ofta kraftigt krökta. Växer på torra klippor och block .....

G. incurva
svartgrimmia

34. Monoicous, capsules typically abundant. Leaves more or less straight, quite rapidly tapering. Grows on at least periodically wet cliffs and boulders .....

G. fuscolutea

– Dioicous, capsules uncommon. Leaves typically very slender, gradually tapering, usually pronouncedly secund. Grows on dry cliffs and boulders.....
G. incurva
Black Grimmia